

Informacje na temat ukąszenia przez żmiję

Zachowaj szczególną ostrożność podczas przebywania w kompleksach leśnych, na łąkach i pastwiskach ze względu na możliwość ukąszenia przez żmiję.

Żmija zygzakowata (*Vipera berus*) to jedyny wąż jadowity na terenie Polski. Podlega ochronie gatunkowej. Najczęściej można ją spotkać na terenach podgórskich, łąkach, pastwiskach, występuje w trzech odmianach: szarej, brunatnej i czarnej. Rozpoznaje się ją głównie po białym zygzaku na grzbietowej części ciała.

Foto: https://jugow.wroclaw.lasy.gov.pl/zwierzeta/-/asset_publisher/x9eK/content/encyklopedia-lesna#.YoSzGFTP2Uk

Jad żmii zygzakowatej jest stosunkowo słaby. Zawiera hemorraginę (powoduje uszkodzenie ściany naczyń), koagulinę (powoduje zatory) i cytolizynę (powoduje uszkodzenie komórek). Szczególnie podatne na jego działanie są dzieci ze względu na małą masę ciała. Ukąszenie może być nieuświadomione przez osobę poszkodowaną, szczególnie, jeśli jest to dziecko. Jad żmii jest najsilniejszy wiosną (najbardziej stężony).

Nie każde ukąszenie żmii jest związane z wprowadzeniem jadu do organizmu człowieka. Zdarzają się tak zwane „suche ukąszenia”, kiedy jad nie jest wprowadzany do ciała (rzadko).

Nawet martwe żmije mogą „ukąszyć” do kilku godzin po swojej śmierci!

Miejscowo obserwowane są dwa ślady po zębach jadowych oddalone o 5-10 mm, pojawia się ból, zaczerwienienie, obrzęk, martwica. Po różnym czasie (minuty, godziny) rozwijają się objawy ogólne u około 25% ukąszonych (ból głowy, nudności wymioty, biegunka, powiększenie w. chłonnych, niepokój, spadek ciśnienia, duszność, zaburzenia świadomości) prowadzące do wstrząsu. Śmiertelność po ukąszeniu żmii jest oceniana na ok. 1%.

Pierwsza pomoc

polega na obmyciu zranienia zimną wodą i unieruchomieniu kończyny najlepiej poniżej poziomu ciała. Nie należy obmywać spirytusem! Wskazane jest ochłodzenie kończyny za pomocą woreczków z lodem, okrycie poszkodowanego i podanie płynów najlepiej pozajelitowo oraz uspokojenie chorego. Metody polegające na nacinaniu rany i upuszczaniu krwi są historyczne i nie powinny być stosowane. Nie zaleca się również stosowania opasek uciskowych (niektórzy autorzy dopuszczają opaskę uciskającą naczynia żyłne powyżej zranienia w przypadku przedłużonego transportu do szpitala), zabronione są próby wysysania jadu. Należy monitorować funkcje układów krążenia i oddechowego. Konieczny transport do szpitala. Przyczynowym postępowaniem jest podanie surowicy przeciwko jadom żmij i chirurgiczne opracowanie zranienia. Postępowanie to powinno odbywać się na terenie ośrodka dysponującego zestawem przeciwkwasowym, po próbie uczuleniowej. Surowica obowiązkowo powinna być zastosowana u dzieci i kobiet ciężarnych, w pozostałych przypadkach wg wskazań.

Limit czasowy

Surowica powinna być podana jak najszybciej, po 24 godzinach od ukąszenia nie wywiera działania leczniczego. Ampułka 5ml zawiera 500 j. anatoksyny końskiej. Podanie następuje domięśniowo, stosowane jest też ostrzyknięcie miejscowe. Podanie dożylnie jest możliwe tylko w stanie bezpośredniego zagrożenia życia. W razie potrzeby dawkę można powtórzyć. Ponadto leczenie obejmuje profilaktykę przeciwwężcową, podanie antybiotyków, leków przeciwuczuleniowych, przeciwbólowych i sedatywnych. Podawane mogą być też inne leki w zależności od stanu ukąszonej osoby (parametrów krzepnięcia, ciśnienia krwi, stanu ukąszonej kończyny itp.). W ciężkiej reakcji anafilaktycznej (uczuleniowej) podawane są adrenalina, glikokortykosteroidy, przetaczane płyny. Średni czas hospitalizacji wynosi 7 dni.

Wykaz szpitali na terenie powiatu kłodzkiego, które dysponują surowicą:

1. Szpitalny Oddział Ratunkowy SCM w Polanicy Zdroju ul. Jana Pawła II 2 tel.: **74 862 1162**
2. Szpital w Kłodzku ul. Szpitalna 1a tel.: **74 8651238**